

**UCHWAŁA NR XXII/218/2016
RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA**

z dnia 26 września 2016 r.

w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575), uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Inowrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Inowrocławia

Grzegorz Kaczmarek

Spis treści

Wprowadzenie.

I. Podstawa prawna

II. Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka

2.1 Podstawowe dane demograficzne

2.2. Pomoc udzielana rodzinom

2.3. Analiza przyczyn wspierania rodzin

III. Zasoby instytucjonalne

3.1. Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia

3.2. Wydział Oświaty i Sportu

3.3. Ośrodek Sportu i Rekreacji

3.4. Wydział Gospodarki Lokalowej

3.5. Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

3.6. Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu

3.7. Biblioteka Miejska w Inowrocławiu

3.8. Pełnomocnik ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą

3.9. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3.10. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

3.11. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

3.12. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu

3.13. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

3.14. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

3.15. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta

3.16. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka

3.17. Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Leczniczy Grabicz i Karnowski - psychiatrzy Spółka Partnerska

- 3.18. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu
- 3.19. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu
- 3.20. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu
- 3.21. Straż Miejska w Inowrocławiu
- 3.22. Polski Czerwony Krzyż - Oddział Rejonowy w Inowrocławiu
- 3.23. Polski Komitet Pomocy Społecznej - Zarząd Miejski w Inowrocławiu
- 3.24. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Flandria w Inowrocławiu
- 3.25. Fundacja KSM Jesteśmy z Wami w Inowrocławiu

IV. Infrastruktura społeczna

V. Cele programu, działania

- 5.1. Cel główny programu
- 5.2. Mocne strony i zagrożenia dla realizacji wskazanych celów
- 5.3. Adresaci programu
- 5.4. Sposoby monitorowania i ewaluacji programu
- 5.5. Harmonogram działań programu. Rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne za realizację oraz terminy realizacji

VI. Źródła finansowania

Wprowadzenie

Szczęśliwe dzieciństwo wyposaża człowieka na kolejne etapy jego życia w system wzorców i wartości. Chętnie jako dorośli ludzie odwołujemy się do zasad, zwyczajów i tradycji rodzinnych. Rodzina jest najważniejszym miejscem kształtowania osobowości ludzkiej. Warto zatem ją wspierać w jej prawie do integralnego i samodzielnego pełnienia przynależnych jej ról społecznych.

System wsparcia społecznego dla rodzin powinien tworzyć warunki do korzystania przez każdą rodzinę z pomocy w sprawach i problemach uniemożliwiających ich samodzielne rozwiązanie, wskazywać na zagrożenia dla życia rodzinnego, organizować i podnosić jakość usług adresowanych do nich.

Szczególnym wsparciem należy otoczyć te rodziny, które z różnych powodów są dysfunkcyjne, a więc niezdolne do zapewnienia swym dzieciom warunków do prawidłowego wzrostu i rozwoju. Każda ingerencja w życie rodziny wymaga wyważenia, dostosowania do indywidualnej sytuacji, a jej celem powinno być przywrócenie samodzielności życiowej.

Zdarza się, że destruktywne zachowania dorosłych osób w rodzinie powodują stan zagrożenia dla zdrowia, a nawet życia dziecka, wówczas ingerencja w życie rodziny jest niezbędna i często kończąca się zabranie dziecka ze środowiska rodzinnego i umieszczeniem w środowisku zstępczym.

Walka o zdrową, pełną miłości, zrozumienia, wsparcia rodzinę, dającą poczucie bezpieczeństwa swym dzieciom w ich drodze do dorosłego życia jest konieczna. Musimy mieć jednak świadomość, że nawet najlepszy system wspierania rodziny nie stworzy gwarancji szczęśliwego dzieciństwa dla każdego dziecka, może jedynie łagodzić cierpienia wynikające z jego braku.

I. Podstawa prawna

Podstawę prawną opracowania Programu stanowi przepis art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575).

Realizację Programu zabezpiecza szereg aktów prawnych, w tym między innymi:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930);
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487);
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz.224, z póź. zm.);
- 5) ustawa z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2016 r. poz.157);
- 6) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.);

7) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2016 r. poz. 169, z późn. zm.);

8) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 966, z późn. zm.);

9) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 195);

10) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2016 r. poz. 785);

11) uchwała nr XXXIX/542/2014 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” (Dz.Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz.283).

II. Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka

2.1 Podstawowe dane demograficzne

Miasto Inowrocław posiada niezbyt korzystne tendencje demograficzne, które obrazuje poniższe zestawienie

Tabela nr 1

Lata	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony
2006	76849	631	765
2007	76489	656	758
2008	76267	670	824
2009	76137	746	796
2010	76192	689	806
2011	75938	678	754
2012	75517	596	776
2013	75001	615	809
2014	74803	615	717
2015	74564	668	647

źródło: <http://www.inwestuj.inowroclaw.pl/29/otoczenie-biznesu> [dostęp 06.08.2016, godz. 20.25]

Wprawdzie w roku 2015 liczba urodzeń po raz pierwszy od roku 2006 była wyższa od liczby zgonów, to jednak trudno mówić o nowych trendach w strukturze demograficznej, ponieważ okres oceny jest zbyt krótki. Struktura społeczności miasta Inowrocławia w ostatnich pięciu latach przedstawia się następująco:

Tabela nr 2: Ludność miasta z uwzględnieniem przedziałów wiekowych

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
MIESZKAŃCY (w osobach)					
Ogółem	75 938	75 517	75 001	75 001	74564
KOBIETY					
Ogółem	39 839	39 620	39 383	5 825	39161
Wiek 0-17	6 064	5 962	5 825	5 825	5700

Wiek 18-59	24085	23690	23257	23257	22867
Wiek 60 lat i więcej	9690	9968	10301	10301	10594
MEŹCZYŹNI					
Ogółem	36099	35 980	34 033	35 980	35403
Wiek 0-17	6409	6 311	5 803	6 311	5937
Wiek 18-64	25856	25733	24005	25733	24946
Wiek 65 lat i więcej	3834	3936	4225	3936	4520

*Struktura demograficzna została zaczerpnięta z danych GUS
<http://stat.gov.pl/podstawowe-dane/>*

Należy uznać, że nadal wzrastać będzie liczba nieaktywnych zawodowo osób z powodu starzenia się miejscowej społeczności przy równoczesnym niskim udziale dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat.

Zmiany sytuacji na inowrocławskim rynku pracy zobrazowane poziomem bezrobocia:

Tabela nr 3: Osoby bezrobotne w latach 2011- 2015.

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	6567	7 098	6872	5569	4798
Bezrobotni długotrwale ogółem *	3710	4 138	4154	3474	2807
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	1413	1 459	1228	984	896

Opracowanie: Źródło własne

*bezrobotni pozostający w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu wskazują na tendencję spadkową liczby osób pozostających bez pracy, w tym długotrwale.

2.2. Pomoc udzielana rodzinom

Malejąca liczba bezrobotnych mieszkańców miasta nie wpłynęła znacząco na poprawę sytuacji materialnej osób i rodzin na tyle, aby mogły samodzielnie zaspokajać swe potrzeby materialne. Powodem są przede wszystkim niskie dochody osiągnięte z tytułu zatrudnienia. Z tej m. in. przyczyny pozostały w kręgu uprawnionych biorców świadczeń wspierających.

Tabela nr 4: Pomoc materialna i niematerialna

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób	3787	3 814	4 030	3 915	3625
W tym: osoby długotrwale korzystające z pomocy	1438	1 520	1 454	1 550	1622
Liczba rodzin	2794	2 890	3 042	2 992	2894
Liczba osób w rodzinach	6726	6 797	7 242	6 820	5784
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	3787	3 814	4 030	3 915	3625
W tym: osoby długotrwale korzystające	1438	1 520	1 454	1 550	1622
Liczba rodzin	2794	2 890	3 042	2 992	2894

Liczba osób w rodzinach	6726	6 797	7 242	6 820	5784
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	2947	2 713	2 818	2 673	2894
Liczba rodzin	2369	2 578	2 683	2 565	2434
Liczba osób w rodzinach	5641	6 320	6 617	6 275	5784
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	1568	1 326	1 409	1 401	838
Liczba rodzin	731	1 004	1 073	1 076	611
Liczba osób w rodzinach	2488	2 776	2 987	2 998	1928
OSOBY I RODZINY, KTÓRE KORZYSTAŁY Z PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO					
Liczba rodzin	765	846	766	754	534
Liczba osób w rodzinach	1685	1 867	2 531	2 819	1719

Opracowanie: Źródło własne

Z danych liczbowych w okresie 2011 r. – 2015 r. wynika, że w latach 2014 – 2015 spadła liczba osób korzystających ze wsparcia świadczonego na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednak przez okres wcześniejszych 3 lat (lata 2011 – 2013) wyraźnie wzrastała. W tej sytuacji nie można uznać, że dwuletni okres spadkowy jest wystarczającym do określenia, czy ta tendencja utrzyma się w przyszłych okresach. Wydaje się bardzo prawdopodobne, iż można spodziewać się zmiennych tendencji, zależnych przede wszystkim od:

- ryнку pracy
- dochodów z tytułu pracy
- wysokości kryteriów dochodowych kwalifikujących do świadczeń materialnych

Istotnym ogniwem systemu wsparcia rodzin są świadczenia realizowane w oparciu o inne niż ustawa o pomocy społecznej akty prawne, co obrazują tabele nr 5 i 6 oraz wykonywane wprawdzie na jej podstawie, jednak adresowane nie do całej rodziny, a jej poszczególnych członków, co prezentują tabele nr 7 i 8.

Tabela nr 5: Świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne oraz z funduszu alimentacyjnego

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	2775	2 398	4 439	2136	2169
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	0	585	250	216	237
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	664	585	529	506	513
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE					
ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE					
Liczba osób	4118	5 405	4 007	2 683	2844
Liczba rodzin	4118	5 405	4 007	2 683	2844
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY - Ogółem					
Liczba osób	2853	2 677	2 544	2 530	2152
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	0	0	117	226	804
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					

Liczba osób	1170	1 224	1 158	1 190	1127
Liczba rodzin	804	826	895	861	835

Opracowanie: Źródło własne

Tabela nr 6: Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
MIESZKANIOWE					
liczba rodzin w tym:	2882	2 886	2 956	2 861	2652
- jednoosobowe	716	706	724	756	724
- wieloosobowe	2166	2180	2232	2105	1928
ENERGETYCZNE					
Liczba rodzin	0	0	0	665	859

Opracowanie: Źródło własne

Tabela nr 7: Pomoc w postaci dożywiania

Wyszczególnienie	Liczba osób w rodzinie objętych dożywianiem				
	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Dożywiania dzieci w szkole na wniosek dyrektora*	126	110	96	-	-
Posiłki w szkołach	897	794	845	775	693
Obiady abonamentowe	43	65	82	105	103
Dożywianie w ŚDS	26	54	51	41	43
Zasiłki celowe	4049	4284	4447	3343	4310

Źródło: Opracowanie własne

*dożywianie dzieci bez ustalania sytuacji materialnej rodzin niestosowane od 2014 r. z powodu nowych zasad określonych w uchwale nr XXXIX/542/2014 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 stycznia 2014 r.

Tabela nr 8: Śniadania w szkołach oraz kolacje dla dzieci korzystających z pobytu w świetlicach socjoterapeutycznych

Rodzaj placówki	Liczba dzieci				
	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Świetlice socjoterapeutyczne – kolacje *	29	41	41	39	47
Szkoły – śniadania	401	511	531	519	384

Źródło: Opracowanie własne

*dla dalszych ok. 45 dzieci posiłki opłaca Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień ze środków własnych.

Pomoc materialna dla rodzin wychowujących dzieci jest niezbędna, aby wesprzeć je w realizowaniu funkcji ekonomicznej, nie stanowi jednak w wielu sytuacjach zabezpieczenia przed ryzykiem wystąpienia kryzysu w rodzinie, zaburzeniami wykonywania jej w pełnieniu pozostałych ról społecznych, w tym przede wszystkim opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci.

Niezbędne jest podejmowanie szeregu działań w ramach pracy z rodziną skierowanych na eliminowanie czynników powodujących jej dysfunkcjonalność.

Formy pomocy są zależne od problemów, które dotyczą rodzinę i przerastają możliwości ich pokonania we własnym zakresie. W rodzinach, w których wychowywane są dzieci niepełnosprawne mogą przyjmować np. postać usług specjalistycznych. W 2015 r. objętych było nimi 54 dzieci.

Uznając wagę prawidłowego funkcjonowania rodziny dla harmonijnego rozwoju jej członków, w tym przede wszystkim dzieci, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez Zespół ds. Rodziny i Interwencji Socjalnych oraz konsultantów: prawnika, psychologa, pedagoga, a także pracowników socjalnych terenowych oraz asystentów rodziny podejmował kompleksowe działania na rzecz osób i rodzin o szczególnie trudnych i złożonych sytuacjach życiowych. W 2015 r. przeprowadzono 376 postępowań, z których 66 miało charakter interwencyjny. Pracownicy socjalni terenowi prowadzili samodzielną pracę socjalną wobec kolejnych 737 środowisk rodzinnych niewymagającą pracy zespołowej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie przez ich współpracę z asystentem rodziny obejmują coraz liczniejszą grupę rodzin wychowujących dzieci do 18 roku życia.

Tabela nr 9: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2011 – 2015

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	14	16	33	55	82
w tym w ramach realizowanego projektu „Aktywność się opłaca”	14	16	8	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania.

Tabela nr 10: Dane dotyczące rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny w 2015 r.

Liczba rodzin	82
Liczba rodzin, z którymi rozpoczęto współpracę w roku 2015	30
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny współpracuje powyżej roku	50
Rodziny pełne	38
Rodziny niepełne	45

Liczba osób w rodzinie, w tym:	330
dorosłych	129
dzieci	201
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w zastępczej formie opieki	5
Liczba dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	16
Liczba osób z problemami alkoholowymi	19
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskie Karty	9
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	55
Liczba rodzin, które korzystały z pomocy wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne, konsultacje itp.)	82
Liczba rodzin, w których zakończono współpracę, w tym:	21
rezygnacja rodziny ze współpracy	4
zrealizowano plan pracy z rodziną	13
niezrealizowane cele planu pracy	2
inne:	2

Źródło: Opracowanie własne

Poniższe zestawienie wskazuje jakie problemy występowały i występują w objętych asystenturą rodzinach i jakie osiągnięto efekty.

Tabela nr 11: Problemy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:

Problemy	Liczba rodzin	Efekty	Liczba rodzin
Niewystarczające środki finansowe	55	Poprawa sytuacji finansowej przez aktywizację zawodową	14
Brak umiejętności dysponowania posiadanymi środkami	34	Nabywanie umiejętności prawidłowego dysponowania posiadanymi środkami	8
Zadłużenia	38	Całościowe lub częściowe spłacanie zadłużeń z tyt. eksploatacji mieszkań	12
Trudne warunki lokalowe	40	Poprawa sytuacji mieszkaniowej	18
Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza	73	Poprawa umiejętności opiekuńczo - wychowawczych	27
Negatywne zachowania dzieci (demoralizacja, karalność)	20	Wykształcenie prawidłowych postaw społecznych dzieci	2
Nierealizowanie obowiązku szkolnego	24	Realizacja obowiązku szkolnego	8
Brak umiejętności dbania o higienę osobistą dzieci	21	Wyrobienie nawyków higienicznych	6
Problemy alkoholowe	17	Podjęcie terapii odwykowej	5
Przemoc	16	Ustanie przemocy	7
Niezaradność życiowa	52	Nabywanie umiejętności kierowania własnymi sprawami	16

Źródło: Opracowanie własne

Dla podtrzymania efektów, które zostały wypracowane w czasie trwania asystentury po jej zakończeniu niezbędne jest utrzymanie monitoringu, aby ustalić czy sukces ma trwały charakter, a w przypadkach koniecznych określić dalszą ścieżkę wsparcia. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów wymaga utrzymywania stałej współpracy z wieloma podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Brak wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin i osób zobowiązanych do realizowania zadań rodzicielskich w skrajnych przypadkach powoduje konieczność ustalenia w postępowaniu sądowym pieczy zastępczej nad dzieckiem lub dziećmi. Gmina ma prawny obowiązek uczestniczenia w kosztach pieczy zastępczej dzieci i młodzieży powierzonych jej po 1 stycznia 2012 r.

Tabela nr 12: Liczba dzieci powierzonych pieczy zastępczej w latach 2012 - 2015

Rok	2012	2013	2014	2015
forma pieczy	liczba dzieci			
dzieci w placówkach	11	22	31	38
dzieci w rodzinach zastępczych	7	25	35	45

Źródło: Opracowanie własne

Przyrost naturalny ludności leży u podstaw promowania wielodzietności rodzin. Zachętą do ich tworzenia są m.in. świadczenie wychowawcze „Program 500+”, Karta Dużej Rodziny, o którą ubiegać się może każda rodzina z co najmniej trojgiem dzieci, niezależnie od posiadanych własnych dochodów. Karta jest bezpłatna dla każdego członka rodziny i oferuje system zniżek. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej czy transportowej na terenie całego kraju. W 2015 r. złożono 137 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Na ich podstawie przyznano Karty 108 rodzinom z trojgiem dzieci, 20 z czworgiem, 5 z pięciorgiem oraz po jednej z sześciorgiem, siedmiorgiem, i ośmiorgiem dzieci.

Ważnym obszarem wsparcia rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych jest oferta dotycząca wypełniania czasu wolnego (pozaszkolnego) dzieciom i młodzieży. Szkoły podstawowe i gimnazjalne prowadzą zajęcia w ramach świetlic szkolnych kół zainteresowań.

Świetlice socjoterapeutyczne zlokalizowane w 5 punktach miasta służą wsparciem dla dzieci ze szkół podstawowych, których rodziny z różnych powodów są niewydolne w sprawach opieki i wychowania. Inowrocławskie rodziny korzystają ze wsparcia wielu innych, podmiotów w formie żywności, odzieży i pomocy niematerialnej.

Wspieranie rodzin jest zadaniem wielopłaszczyznowym i wymaga zaangażowania wielu instytucji. W Inowrocławiu na rzecz rodziny wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej współpracują organizacje pozarządowe, tj. TKOPD, PKPS, PCK, Towarzystwo im. Św. Brata Alberta koło Inowrocławskie oraz szkoły, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka zapewnia możliwość korzystania z zajęć oraz spożywania posiłków w 1 świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci, a Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w 4. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka zapewnia ponadto pobyt w Schronisku dla kobiet i kobiet z dziećmi. Polski Komitet Pomocy Społecznej świadczy pomoc w formie : odzieży, obuwia sprzętu AGD i RTV oraz wyposażenia mieszkań, meble, drewno opałowe, pościel, artykuły szkolne, zabawki paczki ze słodyczami w okresie Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych. Polski Czerwony Krzyż zajmuje się organizowaniem wyprawek szkolnych, paczek żywnościowych w okresie świąt oraz wydawaniem odzieży dla osób potrzebujących. Towarzystwo im. Św. Brata Alberta wspomaga rodziny paczkami żywnościowymi całorocznie.

2.3. Analiza przyczyn wspierania rodzin

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przeprowadził na przełomie listopada i grudnia 2015 r. badania ankietowe, w którym wzięło udział 527 mieszkańców miasta Inowrocławia. Całość badań mających na celu wskazanie najistotniejszych problemów społecznych w mieście wykorzystano przy opracowaniu Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025.

Określenie zadań na okres najbliższych lat w zakresie wspierania rodzin wychowujących dzieci wymaga przytoczenia ich wyników w części dotyczącej rodziny i dziecka

Tabela nr 13: Najistotniejsze lokalne problemy społeczne (w %)

Lp.	Problem społeczny	Respondenci, którzy wskazali problem jako 1 z 5, ich zdaniem, bardzo ważnych
1	Bezrobocie	73,4
2	Alkoholizm	55
3	Trudna sytuacja materialna	41,2
4	Bezdomność	38,7
5	Starzenie się lokalnej społeczności	30,4

Źródło: opracowanie własne

Respondenci z przedstawionej listy przyczyn problemów społecznych wskazali:

Tabela nr 14: Najistotniejsze przyczyny lokalnych problemów społecznych (w %)

Lp.	Przyczyny lokalnych problemów społecznych	Respondenci, którzy wskazali przyczynę jako 1 z 5, ich zdaniem bardzo ważnych
1	Brak miejsc pracy	78,5
2	Trudna sytuacja materialna	71,2
3	Rozpad rodziny	49,2
4	Brak aktywności lokalnej	33,8
5	Zdarzenia losowe	32,1

Źródło: opracowanie własne

Za negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież respondenci uznali:

Tabela nr 15: Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali przyczynę jako 1 z 5, ich zdaniem bardzo ważnych
1	Brak kontroli rodziców	68,1
2	Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	59,8
3	Używanie alkoholu	46,9
4	Przemoc rówieśnicza	46,3
5	Brak wsparcia rodziców	43,3
6	Trudna sytuacja materialna	42,9
7	Demoralizacja	35,9
8	Używanie pozostałych substancji psychoaktywnych	34,7

Źródło: opracowanie własne

natomiast za dotykające rodzinę:

Tabela nr16: Negatywne zjawiska dotyczące rodzinę najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w %)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali zjawisko jako 1 z 5 dostrzeganych w ich otoczeniu
1	Bezrobocie	84,1
2	Trudna sytuacja materialna	68,9
3	Emigracja zarobkowa	61,5
4	Konflikty w rodzinie	59,8
5	Rozpad rodziny	51,4
6	Używanie alkoholu	45,7
7	Przemoc w rodzinie	33,4

Źródło: opracowanie własne

W ocenie respondentów przyczyny negatywnych najważniejszych problemów, jak i ich dostrzeganie w otoczeniu są różne od wynikających z analizy świadczeniobiorców korzystających ze zróżnicowanych form wsparcia.

Bez wątplenia bezrobotni członkowie rodzin są najczęściej beneficjentami świadczeń pieniężnych, jednak z innych przyczyn niż wskazują respondenci. Według oceny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej najważniejsze to:

- brak wykształcenia, wykształcenie nieoczekiwane na lokalnym rynku pracy,
- brak aktywności własnej w poszukiwaniu pracy i nabyciu nowych kwalifikacji i umiejętności,
- długoletnie bezrobocie połączone z przyczynami wskazanymi powyżej,
- wiek przedemerytalny, a nie jak wskazali respondenci brak ofert pracy.

Trudna sytuacja materialna najczęściej podawana przez uczestników ankiety nie jest samodzielną przyczyną do udzielenia pomocy finansowej, ponieważ nie wyczerpuje postanowień art. 8 ustawy o pomocy, musi jej towarzyszyć jedna ze wskazanych w tym przepisie przyczyn.

Można stwierdzić, że respondenci nie znający zasad świadczenia pomocy materialnej, pod brali pod uwagę wyłącznie swoje spostrzeżenia.

III. Zasoby instytucjonalne

3.1. Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia

Wydział wykonuje szereg zadań, w tym wynikające z ustaw:

- o świadczeniach rodzinnych,
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

a także sprawuje nadzór nad działalnością Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Domu Dziennego Pobytu w Inowrocławiu oraz Środowiskowego Domu Samopomocy w Inowrocławiu, Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu oraz żłobkami miejskimi. Wydział współpracuje z Pełnomocnikiem Prezydenta ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą.

3.2. Wydział Oświaty i Sportu

Zadania tego Wydziału obejmują m. in.

Pomoc materialną dla dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach w oparciu o:

- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, z późn. zm.),
- uchwałę XLIV/541/2006 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Inowrocławia (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2006 r., Nr 105, poz. 1617, z późn. zm.).

Nadzór nad placówkami oświatowymi: szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi oraz przedszkolami.

Wydziałowi podlegają placówki oświatowe, dla których gmina Miasto Inowrocław jest organem prowadzącym i tak: 4 przedszkola, 8 szkół podstawowych, 5 gimnazjów, w tym Zespół Szkół Integracyjnych, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa Integracyjna i Gimnazjum Integracyjne, do których uczęszcza 5695 uczniów szkół, 1209 dzieci przedszkolnych, 198 dzieci realizujących w szkołach podstawowych roczne przygotowanie przedszkolne wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

3.3. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu

Ośrodek Sportu i Rekreacji dysponuje następującymi obiektami::

- Halą Widowiskowo-Sportową przy al. Niepodległości 4,
- czterema pływalniami, w tym dwie krytymi, basenem odkrytym, termami,

- trzema stadionami,
- boisko ze sztuczną nawierzchnią,
- kortami tenisowymi,
- pięcoma placami zabaw, w tym skate park,
- czterema terenami rekreacyjnymi,
- sezonowym lodowiskiem.

OSiR organizuje rocznie blisko 300 imprez m.in. Bieg Piastowski, Festiwal Sportów Plażowych, Bieg po Zdrowie. Znaczna część z nich przeznaczona jest dla dzieci i rodzin, co sprzyja integracji oraz promuje rodzinne, aktywne formy spędzania czasu. Na większość z tych przedsięwzięć wstęp jest bezpłatny.

3.4. Wydział Gospodarki Lokalowej

Do zadań Wydziału należy m. in.:

1) wykonywanie zadań wynikających z przepisów dotyczących gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, w tym:

a) opracowywanie założeń do wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz wnioskowanie zmian wynikających z uwarunkowań realizacji tego programu,

b) podejmowanie działań zmierzających do tworzenia mieszkaniowego zasobu gminy,

c) gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy, w tym:

- koordynacja działań w zakresie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,

- współpraca z Wydziałem Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich w zakresie planowania remontów kapitalnych i bieżących, a także adaptacji pomieszczeń na cele mieszkaniowe,

- prowadzenie spraw związanych z zawieraniem umowy najmu lokalu mieszkalnego, użytkowego, garażu i terenu, zamianą lokali, eksmisjami, wykwaterowaniem z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną na podstawie decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego,

2) Opiniowanie wniosków z zakresu umarzania, ratalnej spłaty i odraczania terminu płatności zaległych należności z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych i użytkowych,

3) prowadzenie spraw dotyczących odpracowania zadłużenia z tytułu używania lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Miasta przez osoby będące w trudnej sytuacji materialnej.

W skład zasobów mieszkaniowych miasta wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wchodzi 3 676 mieszkań komunalnych, w tym 941 mieszkań socjalnych.

3. 5. Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

Do zakresu działania tego Wydziału należy m. in.:

- 1) budowa i promowanie wizerunku Inowrocławia, jako miasta przyjaznego mieszkańcom i efektywnie zarządzanego,
- 2) realizacja polityki informacyjnej Urzędu poprzez:
  - a) informowanie mieszkańców o działaniach i zamierzeniach władz Miasta, organizowanie konferencji prasowych oraz współpracę z mediami,
  - b) analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych oraz publikacji internetowych oraz przygotowywanie odpowiednich wyjaśnień, sprostowań i odpowiedzi na polemiki,
- 3) tworzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej www.inowroclaw.pl oraz innych serwisów elektronicznych i internetowych,
- 4) wydawanie informatora urzędowego „Nasze Miasto Inowrocław”,
- 5) prowadzenie konsultacji społecznych projektów inicjowanych przez Miasto, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu,
- 6) analizowanie wyników badań, sondaży i konsultacji prowadzonych na terenie Miasta oraz budowanie na tej podstawie skutecznej strategii komunikacji z mieszkańcami,
- 7) organizacja uroczystości o charakterze patriotycznym związanych ze świętami państwowymi i lokalnymi,
- 8) współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie planów, strategii i działań oraz przekazywanie w tym zakresie informacji do środków masowego przekazu,
- 9) realizacja zadań wynikających z obowiązku prowadzenia samorządowych instytucji kultury, ochrony dziedzictwa kulturowego i promocji amatorskiego ruchu artystycznego.

3.6. Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu

Prowadzi działania na rzecz dziecka w formie sekcji i kół zainteresowań, które umożliwiają rozwijanie talentów i poszerzanie posiadanych umiejętności. Przedsięwzięcia kulturalne adresowane do rodzin, które przybierają formę okolicznościowych i cyklicznych festynów rodzinnych, mają na celu zapewnienie rozrywki całym rodzinom, przy jednoczesnym podkreśleniu walorów edukacyjnych przedsięwzięć.

3.7. Biblioteka Miejska w Inowrocławiu

Podejmuje cykliczne działania na rzecz dziecka i rodziny m.in.:

- Klub Malucha - spotkania dla rodziców z dziećmi do lat 3, podczas których organizowane są zabawy muzyczno-ruchowe, zajęcia manualne,
- Rodzinne Czytanie przy Manhatanie - zajęcia głośnego czytania, gier i zabaw ruchowych dla dzieci i ich opiekunów,
- zabawy, konkursy i gry podczas Dnia Dziecka,

- „Bajkowe przedszkole” obejmujące zajęcia głośnego czytania, zabawy muzyczno-ruchowe, zajęcia palstyczne dla dzieci i ich opiekunów,
- zajęcia dla dzieci podczas ferii zimowych i wakacji letnich.

3.8. Pełnomocnik Prezydenta do Spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą

W zakresie jego zadań pozostają między innymi:

- prowadzenie banku danych o organizacjach pozarządowych działających na terenie Miasta oraz współpracujących z Miastem,
- przyjmowanie i opiniowanie wniosków o udzielenie dotacji lub innych form pomocy w zakresie działalności statutowej organizacji pozarządowych,
- udzielanie pomocy w uzyskaniu lokalu na prowadzenie działalności statutowej,
- udzielanie pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
- promowanie działalności organizacji pozarządowych w środkach masowego przekazu,
- współpraca z organizacjami młodzieżowymi,
- podejmowanie działań mających na celu wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej wśród młodzieży,
- podejmowanie działań integracyjnych i informacyjnych wśród szefów poszczególnych organizacji.

3.9. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodziny należy m.in.:

1) wspieranie osób i rodzin zgodnie z rozpoznanymi indywidualnymi potrzebami, w tym przez:

- świadczenia materialne,
- usługi opiekuńcze, gospodarcze, pielęgnacyjne, specjalistyczne dla dorosłych i dzieci w miejscu zamieszkania,
- pracę socjalną.

2) podejmowanie działań tworzących warunki do rozwiązywania problemów społecznych, ograniczających patologię społeczną przez:

- pracę z rodziną mającą trudności z samodzielnym wypełnianiem przynależnych jej ról szczególnie wobec osób zależnych a więc dzieci i osób starszych, niepełnosprawnych,
- eliminowanie przemocy w rodzinie,
- aktywizacji społecznej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem z różnych przyczyn,

- szeroką współpracę z wszystkimi podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodziny, w tym: wydziałami Urzędu Miasta, jednostkami im podległymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, sądami, placówkami leczenia rodzinnego, specjalistycznego oraz szpitalami, placówkami oświatowymi, klubami, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi oraz wieloma innymi,

- zapewnienie obsługi Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozpoznawaniem indywidualnych sytuacji osób i rodzin, ich funkcjonowaniem zajmuje się 28 pracowników socjalnych, mających swe siedziby w 6 punktach miasta, wspieranych przez zespół ds. rodziny i interwencji socjalnych, w skład którego wchodzi 4 pracowników socjalnych wspomaganych przez konsultantów: pedagoga, psychologa i prawnika.

Ośrodek realizuje program osłonowy Miasta Inowrocławia w zakresie dożywiania na lata 2014 -2020, ustanowiony uchwałą Nr XXXIX/542/2014 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 stycznia 2014r. (Dz. Urz. Woj.Kujawsko-Pomorskiego z dnia 31stycznia 2014 r. poz. 283), który zabezpiecza dożywianie dzieci w szkołach (obiady), zapewnia posiłek osobom go pozbawionym oraz zabezpiecza pomoc finansową dla osób nie posiadających wystarczających środków własnych na zakup żywności.

Niezależnie od tego dzieci i młodzież ucząca się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych z rodzin o najtrudniejszej sytuacji materialnej może spożywać śniadania, których koszt finansowany jest ze środków budżetu miasta. Dożywianie dzieci realizowane jest również przez świetlice socjoterapeutyczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu przewiduje realizację działań na rzecz rodziny m. in. poprzez aktywizację społeczną Inowrocławian realizowaną w ramach rewitalizacji miasta, w tym poprzez utworzenie Klubu Rodziny. Planuje się realizację: warsztatów i treningów wychowawczych, warsztatów z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego i przedsiębiorczości domowej, animacji rodzinnych, zajęć z zakresu integracji międzypokoleniowej, a także realizację działań promujących aktywne formy spędzania czasu wolnego. Przewidywane rezultaty ww. działań to: wzrost umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wzrost aktywności społecznej wszystkich członków rodziny. Realizacja przedsięwzięć uzależniona jest m.in. od: dostępności środków finansowych na aktywizację rodzin, zapisów zawartych w dokumentacjach konkursowych; zgodności z dokumentami strategicznymi na poziomie miasta i województwa.

3.10. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Inowrocławiu

Zespół działa kadencyjnie, spotyka się na posiedzeniach zwoływanych raz na trzy miesiące, pracuje przede wszystkim w formie grup roboczych. Obsługę organizacyjno-techniczną zabezpiecza Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

3.11.Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

Zadania Ośrodka Profilaktyki obejmują w szczególności:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i inne uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W strukturze Ośrodka Profilaktyki działają m.in. Oddział Terapii Uzależnień, Profilaktyki Problemowej i Szkoleń, Pracownia Lokalnych Badań Społecznych i Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne.

Oddział Terapii Uzależnień realizuje swe zadania poprzez pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, prowadzenia szkoleń i warsztatów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w następujących formach:

- 1) konsultacje i poradnictwo,
- 2) prowadzenie terapii, psychoterapii i porad dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- 4) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie,
- 5) udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez konsultacje specjalistów, zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi;
- 6) pomoc i wsparcie psychologiczne, diagnoza psychologiczna (intelektualna, psychosomatyczna, neuropsychologiczna, osobowościowa),
- 7) pomoc psychiatryczna – farmakoterapia,
- 8) terapia rodzinna, terapia par,
- 9) wspieranie osób uzależnionych po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
- 10) organizowanie, współorganizowanie kampanii profilaktycznych, warsztatów tematycznych w szkołach, warsztatów dla rodziców, szkoleń dla grup zawodowych, wykładów, konferencji, seminariów podnoszących poziom wiedzy i umiejętności z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, prowadzi również cztery świetlice socjoterapeutyczne w różnych dzielnicach Miasta, tj.:

- „Motylek” - przy ulicy Słonecznej 20,
- „Świetlik” - przy ul. Toruńskiej 26
- „Kasztanek” - przy al. Niepodległości 4
- „Tygrysek” - przy ul. Armii Krajowej 16.

Placówki prowadzone przez Ośrodek wspierały rodziny w sprawowaniu podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, udzielały pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, w których rodzice, wykorzystując własne środki i możliwości, nie byli w stanie zapewnić dzieciom właściwej opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych oraz wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju. Zapewniały pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, lub uzależnieniami, gwarantowały optymalne warunki rozwoju fizycznego, psychicznego i poznawczego oraz bezpieczeństwo dzieci. Świetlice w realizacji swoich zadań współpracowały z rodzinami dzieci i ich opiekunami prawnymi, pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, sądami rodzinnymi, stowarzyszeniami i innymi organizacjami prowadzącymi działalność na rzecz dzieci oraz innymi osobami i podmiotami działającymi w środowisku lokalnym.

3.12. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu

Zajmuje się m.in. rozmowami indywidualnymi z osobami podejrzanymi o uzależnienie od alkoholu, które mają zmotywować do podjęcia leczenia odwykowego, a w konsekwencji poprawy funkcjonowania w rodzinie .

3.13. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

Prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu. Ośrodek udziela schronienia osobom dorosłym i dzieciom, oferuje również pomoc w formie porad prawnych, terapii psychologicznej i psychiatrycznej, a także pomoc medyczną i socjalną.

3.14. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

Prowadzi różne formy pomocy, w tym: psychologicznej, prawnej oraz organizuje grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, osób w kryzysie, warsztaty dla młodzieży przejawiającej zachowania agresywne.

3.15. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Inowrocławiu

Towarzystwo prowadzi „Bank żywności”, który realizuje zadania poprzez: prowadzenie stałej zbiórki i rozdawnictwa żywności, udział w akcjach o charakterze wspierającym, a ponadto pozyskuje środki finansowe, na wspieranie osób potrzebujących pomocy. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta udziela także pomocy w formie schronienia, posiłku, umożliwia skorzystanie z łaźni, zapewnia środki czystości (w podstawowym zakresie), odzież (w miarę możliwości). Świadczy pomoc dla mężczyzn będących sprawcami przemocy, wobec których został ustalony zakaz zbliżania się do ofiar.

3.16. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu

Przedmiotem działalności statutowej jest ochrona praw dziecka i rodziny. TKOPD prowadzi świetlicę socjoterapeutyczną „Niezapominajka”, która została utworzona dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych alkoholizmem, niewydolnych wychowawczo i materialnie, rodzin rozbitych oraz dla dzieci z zaburzeniami zachowania, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Świetlica socjoterapeutyczna zapewnia:

- opiekę po zajęciach szkolnych,
- zajęcia socjoterapeutyczne,
- pomoc w odrabianiu lekcji,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc socjalną, prawną i psychologiczną dzieciom i ich rodzinom,
- udział w zajęciach m.in. plastycznych, sportowych i rekreacyjnych,
- rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków,
- rozmowy indywidualne z podopiecznymi

TKOPD prowadzi schronisko dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi, oferuje kompleksową pomoc dla kobiet znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym dla ofiar przemocy. Przebywające w nim osoby mogą liczyć na wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne.

Ośrodek Mediacji Rodzinnej jest kolejną formą działań TKOPD. Podczas spotkań strony konfliktu w obecności mediatorów, samodzielnie wypracowują porozumienie.

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka prowadzi również dwa mieszkania treningowe, w których zamieszkały przebywające wcześniej w schronisku osoby bezdomne, tj. samotne kobiety i matki z dziećmi. Mieszkania treningowe mają pozwolić usamodzielnąć się, nabrać pewnych nawyków, które są niezbędne do podjęcia samodzielnego życia społecznego.

3.17. Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Leczniczy Grabicz i Karnowski – psychiatrzy Spółka Partnerska

Udziela osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz osobom z problemami psychicznymi pomocy w formie porad psychiatrów, psychologów i terapeutów leczenia uzależnień.

3.18. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu

Udziela wsparcia dzieciom i młodzieży przez zatrudnionych w niej specjalistów. Ponadto prowadzi warsztaty edukacyjne dla rodziców.

3.19. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

Realizuje ustawowe zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego przez zapobieganie i zwalczanie przestępczości, w tym dotyczącej przemocy w rodzinie. Organizuje spotkania z dziećmi i młodzieżą mające na celu uświadomienie ich o potencjalnych zagrożeniach wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji odurzających.

3.20. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu

Sąd Rejonowy za pośrednictwem III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich prowadzi sprawy dotyczące ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej nad dziećmi, może także zdecydować o umieszczeniu małoletnich poza środowiskiem rodzinnym. Przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu funkcjonują dwa Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej: I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych, w którym pracuje 15 kuratorów zawodowych, II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, w którym pracuje 7 kuratorów zawodowych. Wszyscy kuratorzy zawodowi współpracują z kuratorami społecznymi.

3.21. Komenda Straży Miejskiej w Inowrocławiu

Bierze udział m.in. w zapobieganiu patologii społecznej wśród dzieci i młodzieży poprzez współdziałanie w tym zakresie, w ramach swoich kompetencji ze szkołami, urzędami, instytucjami i organizacjami społecznymi. Uczestniczy w zabezpieczeniu transportu dziecka w związku z realizacją procedury odebrania dziecka z rodziny w przypadku zagrożenia jego życia lub zdrowia, a także sygnalizuje o podejrzeniach stosowania przemocy w rodzinie.

3.22. Polski Czerwony Krzyż – Oddział Rejonowy w Inowrocławiu

PCK realizuje swoje zadania przez m.in.:

- organizowanie zawodów rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży, ich rodzin i znajomych oraz zaprzyjaźnionych klubów honorowego krwiodawstwa,
- inicjowanie działań na rzecz osób najbardziej potrzebujących, ubogich, chorych, niepełnosprawnych oraz mniejszości narodowych,
- promocję zdrowego wolnego od uzależnień trybu życia i odżywiania w środowisku uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy - propagowanie wiedzy z zakresu pierwszej pomocy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z miasta i powiatu inowrocławskiego,
- corocznie organizowane są 3 akcje pomocowe: „Wielkanoc z PCK”, „Wyprawka dla żaka”, i „Czerwonokrzyska gwiazdka” polegające na zbiórce środków, z których przygotowywane są paczki żywnościowe lub z przyborami szkolnymi.

3.23. Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski w Inowrocławiu

Zarząd Miejski PKPS w Inowrocławiu niesie bezinteresowną pomoc osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swych życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia i innym. Podejmuje też działania mające na celu kształtowanie postaw społecznych, sprzyjających bezpośredniemu uczestnictwu w działaniach na rzecz osób potrzebujących pomocy, bądź wspieranie takich działań. Stowarzyszenie swe zadania realizuje przy pomocy środków finansowych pozyskiwanych od osób fizycznych i prawnych oraz organizacji krajowych i zagranicznych.

Ww. środki przeznaczone są m.in. na:

- paczki dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- wsparcie emerytów zrzeszonych w Klubie Seniora poprzez zakup artykułów spożywczych,
- prowadzenie magazynów odzieży, mebli, żywności
- przewóz transportem żywności z Unii Europejskiej dla najuboższych mieszkańców miasta,
- zatrudnianie pracowników w ramach robót publicznych.

3.24. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Flandria w Inowrocławiu

Stowarzyszenie prowadzi m.in. „Akademię Zdrowia” dla dzieci, młodzieży, osób starszych oraz niepełnosprawnych. Organizuje klub dla dzieci „Flandryjka”, w którym wolontariusze pomagają im w odrabianiu pracy domowej, a następnie przeprowadzają zajęcia sportowe, plastyczne oraz rozwijające. Raz w roku organizowana jest Spartakiada Osób Niepełnosprawnych, a w okresie ferii zimowych oraz letnich bezpłatne półkolonie na terenie miasta Inowrocław.

3.25. Fundacja KSM Jesteśmy z Wami w Inowrocławiu

Celami fundacji są m.in. pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin, organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, prowadzenie działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka oraz przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

IV. Infrastruktura społeczna

Tabela nr 17: Poniższa tabela obrazuje infrastrukturę społeczną zarządzaną przez różne podmioty

	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
MIESZKANIA					
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	3887	3883	3722	3684	3676
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	981	948	738	736	743
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	565	768	814	881	941
OBIEKTY KULTURALNO - OŚWIATOWE					
kluby osiedlowe	4	4	4	4	5
biblioteka główna i filie	10	10	10	10	10
placówki kulturalne	3	3	3	3	3
teatr	2	2	2	2	2
OBIEKTY SPORTOWO - REKREACYJNE					
pływalnie				4	4
stadiony				3	3
plac zabaw				5	5
tereny rekreacyjne				4	4
lodowiska				2	1
korty tenisowe				3	3

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY					
ŻŁOBKI					
Liczba żłobków (żłobki, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	2	2	2	2	2
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	145	180	180	180	180
PRZEDSZKOLA					
Liczba przedszkoli(przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	12	13	18	19	18
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	2050	2172	2302	2470	2325
SZKOŁY					
Liczba szkół podstawowych	11	11	11	11	11
Liczba gimnazjów	8	8	8	8	8
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	20	20	20	20	20
Liczba szkół wyższych	1	1	1	1	1
ŚWIETLICE					
Liczba świetlic ogółem	17	17	17	17	17
w tym:					
Przyszkolne	12	12	12	12	12
Pozaszkolne	5	5	5	5	5
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH					
schronisko dla bezdomnych mężczyzn	1	1	1	1	1
schronisko dla kobiet i kobiet z dziećmi	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne

Posiadanie dobrej infrastruktury społecznej, z wyłączeniem zasobów mieszkalnictwa komunalnego szczególnie socjalnego, nie odpowiadającego zapotrzebowaniu społecznemu, tworzy możliwość podejmowania szerokiej gamy działań skierowanych do rodziny jako całości i jej poszczególnych członków.

V. Cele Programu, działania

5.1.Cel główny Programu

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Inowrocławiu jest utworzenie i doskonalenie skutecznego systemu wspierania rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ochrona przed następstwami kryzysu.

5.1.1. Cele szczegółowe Programu

Cel główny Programu będzie realizowany przez cele szczegółowe zdefiniowane poniżej:

1. Wsparcie rodziny poprzez podnoszenie jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczej.
2. Eliminowanie czynników wywołujących sytuacje kryzysowe w rodzinie.

3. Ograniczanie umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków umożliwiających im powrót do rodzin biologicznych.

4. Podniesienie zakresu i jakości działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych programów dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób w rodzinie.

5.2. Mocne strony i zagrożenia dla realizacji wskazanych celów

Mocne strony	Słabe strony
1. Duża liczba podmiotów organizujących wsparcie dla rodzin. 2. Działający w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Zespół ds. Rodziny i Interwencji Socjalnych. 3. Wysokie kwalifikacje zawodowe osób trudniących się pracą z rodziną. 4. Chęć stałego podnoszenia posiadanych kwalifikacji zawodowych pracowników MOPS związanych z pracą z rodziną. 5. Dobra współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami społecznymi.	1. Trudne warunki lokalowe mogą spowodować ograniczenie możliwości rozwoju form działań na rzecz rodziny i dziecka. 2. Wynagrodzenia za pracę zbyt niskie w stosunku do wnoszonego wkładu pracy, co może spowodować utratę fachowców. 3. Ograniczone możliwości pozyskiwania środków z EFS, dotacji budżetu wojewody, mogą ograniczyć podejmowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w rodzinie na zasadach partnerstwa.

5.3. Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących w mieście Inowrocław, w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, bez względu na rodzaj dysfunkcji występujących w rodzinie, a także do osób zajmujących się zawodowo wspieraniem rodziny.

5.4. Sposoby monitorowania i ewaluacji Programu

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Umożliwią one ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia tzn. czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami.

W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji programu.

5.5. Harmonogram działań Programu. Rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne za realizację oraz terminy realizacji.

Cel szczegółowy 1. Wsparcie rodziny poprzez podnoszenie jej umiejętności opiekuńczo – wychowawczej.			
Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/ partnerzy	Termin realizacji
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystentów rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba asystentów rodziny	MOPS	2016 - 2019
2. Zapewnienie rodzinie dostępu do nieodpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych i prawnych	- liczba rodzin, które skorzystały z konsultacji	MOPS, TKOPD, PCPR- OIK, PPP, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	2016 -2019
3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci.	- liczba dzieci korzystających z wsparcia -liczba świetlic socjoterapeutycznych -liczba imprez proponowanych rodzinom i ich członkom	TKOPD, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Kujawskie Centrum Kultury, placówki oświatowe, OSiR, Biblioteka Miejska	2016 -2019
4. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z autyzmem i innymi problemami zdrowia psychicznego	- liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznych usług opiekuńczych	MOPS	2016 – 2019
5. Utworzenie Klubu Rodzica	-zakres oferty pomocy dla rodziny	Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia, MOPS, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, EFS	2016 – 2019
6. Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji Karty Dużej Rodziny	- liczba wniosków złożonych o wydanie Karty Dużej Rodziny - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny - liczba osób w rodzinie ubiegających się o wydanie Karty Dużej Rodziny	MOPS	2016 – 2019
Cel szczegółowy 2. Eliminowanie czynników wywołujących sytuacje kryzysowe w rodzinie.			
1. Zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez pomoc materialną, rzeczową oraz pracę socjalną	- liczba rodzin objętych wsparciem materialnym - liczba rodzin i dzieci objętych programami o zasięgu ogólnokrajowym	Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia, MOPS, PKPS, PCK, Towarzystwo im. Św. Brata Alberta	2016 -2019
2. Upowszechnianie informacji o ofertach pracy na lokalnym	- liczba osób bezrobotnych w mieście Inowrocławiu, z		2016 - 2019

rynku oraz o szkoleniach, stażach i poradnictwie zawodowym	którymi formy aktywizacji zostały objęte kontraktem socjalnym	Powiatowy Urząd Pracy, MOPS	
3. Rozbudowanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami, kościołami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie	- liczba rodzin objętych wsparciem instytucji	Szkoły, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Straż Miejska, Sądy, Policja, fundacje i stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2016 -2019
4. Wspieranie dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub nim dotkniętych	- liczba rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej	Szkoły, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Straż Miejska, Sądy, fundacje i stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2016 – 2019
5. Organizowanie dożywiania dla dzieci oraz organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci.	- liczba dzieci objętych dożywianiem oraz wypoczynkiem letnim i zimowym	MOPS, TKOPD, szkoły, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2016 -2019
6. Organizowanie podręczników szkolnych, wyprawek szkolnych	- liczba dzieci objętych wsparciem	PCK, MOPS, szkoły, PKPS	2016 – 2019
7. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem oraz przemocą w rodzinie	- liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, PCPR – OIK, TKOPD, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	2016 – 2019
Cel szczegółowy 3. Ograniczenie umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków umożliwiających im powrót do rodzin biologicznych.			
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	MOPS, PCPR	2016 - 2019
2. Współpraca z podmiotami działającymi w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego	- liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej - udział w pracy z rodziną asystenta rodziny	PCPR, MOPS, OWDiR,	2016 – 2019
3. Współpraca z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka do domu rodzinnego	- liczba dzieci powracających do domu rodzinnego,	MOPS, PCPR, OWDiR	2016 – 2019

Cel szczegółowy 4. Podniesienie zakresu i jakości działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych programów dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób w rodzinie.			
1. Upowszechnianie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	- liczba programów i przedsięwzięć z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Policja, placówki oświatowe, OSiR,	2016 – 2019
2. Wspieranie rodzin wychowujących dzieci dotknięte niepełnosprawnością	- liczba rodzin objętych wsparciem	MOPS, PCPR, fundacje i stowarzyszenia, placówki oświatowe	2016 – 2019
3. Monitorowanie rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz nimi zagrożonych	- liczba rodzin objętych monitoringiem	MOPS, Policja, Sąd Rejonowy, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, PCPR - OIK	2016 – 2019

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2019 będą środki finansowe z budżetu Miasta oraz środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Uzasadnienie

Stosownie do przepisu art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w trzyletniej perspektywie. Celem programu jest tworzenie i doskonalenie systemu wspierania rodzin mających trudności w samodzielnym wypełnianiu funkcji wobec dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii związanych z opieką, wychowaniem i ich ochroną przed następstwami kryzysu.

Zgodnie z art. 179 ww. ustawy w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa wyżej uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Mając powyższe na uwadze, wywołanie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione. Inicjatorem wywołania uchwały jest Prezydent Miasta Inowrocławia.

Rada Miejska Inowrocławia podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2019 w głosowaniu jawnym.

Na 23 radnych w głosowaniu wzięło udział 21 radnych obecnych na sesji. Za przyjęciem uchwały głosowało 21 radnych, głosy przeciwne - 0, wstrzymujących się - 0.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Inowrocławia

Grzegorz Kaczmarek